

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav filosofie a religionistiky

Studijní obor Filosofie

Filozofie přirozeného jazyka – její úpadek a co po něm

Philosophy of Ordinary Language – its Decline and What to Do

After It

Michal Ivan, Autoreferát disertační práce, 2019

školitel: doc. Vojtěch Kolman, Ph.D.

Cílem práce je popsat jedno specifické období v rámci historie Filozofie běžného jazyka (dále FBJ). Tím obdobím je její úpadek, kdy po rozkvětu na konci 40tých a začátku 50tých let začala postupně slábnout. Po krátké historii rozvoje FBJ se práce věnuje historii kritiky, ve které poskytuje široký časový a tematický přehled různých námitek. Dále práce rozebírá jednotlivé kritiky, kdy je vždy nejdřív popíše, pak ukáže jejich slabiny, aby se na závěr pokusila pochopit jejich přínos a možné ponaučení pro FBJ. Oblasti probírané kritiky jsou: argument paradigmatického příkladu, empirická povaha vět o významu ve Filozofii běžného jazyka, strukturální prvky významu a politické důsledky teorie významu. Text se snaží ukázat jak široký rozsah kritik, tak společné body. Nenachází jeden velký důvod zániku FBJ, ale jednotlivé důvody, které společně přispěly k úpadku FBJ. Text taky řeší, jak chápat FBJ – tady akcentuje tzv. „běžné“ čtení Wittgensteina a vybírá si Austina a Wittgensteina jako paradigmatické příklady FBJ, které reprezentuje hlavně Cavell a další, kdo na něj navazují.

FBJ, tedy filozofie zkoumající běžný jazyk, si získala po druhé světové válce nebývalou pozornost. Přinesla něco, co hrdě nazývala revolucí. Kolem sebe šířila víru v konec tradiční filozofie. Přesto nebyla dostatečně sebevědomá na to, aby přijala vlastní název – ten je dílem kritiků. Je to částečné i dílem problematického vztahu vůči vlastní povaze. Na jednu stranu FBJ odmítala pokračovat ve filozofické tradici, na druhou stranu se vágně hlásila k odkazu britské filozofie. Na jednu stranu kritizovala uznávané filozofické postupy, na druhou stranu je kritizovala z pozice filozofie. Obraz revoluce, který na popis sebe FBJ často využívala, byl pro rozvoj moc zavazující – očekával příliš silné výsledky. Ty FBJ sice nedosáhla, no z epidemiologického pohledu, který se zabývá šířením FBJ jako určité epidemie a zkoumá symptomy, můžeme sledovat úspěšné šíření FBJ. Základní postup probíhal z Oxfordu na další univerzity. Díky takové epidemiologii pozorujeme rozmach i následný úpadek. Práce využívá

tento „epidemiologický“ pohled jako jeden z mnohých historicko-sociologických prvků, pomocí kterých se snaží analyzovat možné příčiny úpadku FBJ. Proč FBJ neustála tlak, který se vůči ní objevil? Může být příčinou zániku FBJ odmítání společného názvu, sebestřednost a neochota odpovídat kritikům mimo vlastní okruh, obsedantní trvání na odklonu od všeho, co bylo ve filozofii dosud napsáno? Analýza takových okolností slouží v textu jako zamyšlení se nad tím, nakolik je dnešní vnímání (vnímání čtenáře) ovlivněno kritikou a utvářením toho, co znamená být filozofem běžného jazyka.

V druhé kapitole se text přesouvá ke kritice. Nejdřív poskytne přehled od Russellových výtek vůči analýze žvatlání běžného člověka po marxisticky laděnou kritiku od Marcuseho a autorů časopisu *Radical philosophy*. Významnou postavu kritiky představoval Gellner, který se stal známým hlavně díky knize *Words and Things*. Jde sice o knihu napsanou urážlivým tónem, která nesplňuje akademické nároky, získala si velkou pozornost. Obviňovala FBJ z mnoha nešvarů od toho, že si ze slovníku udělala nový Korán, po směs konzervativismu vůči vlastní kultuře (protože vlastní jazyk nemůžeme rozporovat) a liberalismu vůči kulturám jiným (protože cizí jazyk musíme před kritikou nejdřív přijmout za svůj). Z podobných pozic obviňoval FBJ taky Marcuse, pro kterého představovala jednorozměrnou filozofii – filozofii, která znemožňuje kritické hodnocení vlastní společnosti a jejích hodnot. Časově závěrečnou fázi kritiky představoval časopis *Radical philosophy*, který se ohradil vůči FBJ jako vůči akademicky zkosnatělému směru. Problémem je, že v 70tých letech, kdy tato kritika přišla, FBJ už aktivně nepůsobila. Z toho se vyvozuje, že FBJ byla v očích svých kritiků často spíš zástupcem akademicky neplodné filozofie, než by byla předmětem podrobné kritické analýzy.

Třetí kapitola se zabývá argumentem paradigmatického příkladu. Cílem tohoto argumentu je postavit se pochybnostem filozofa o existenci určité filozoficky zajímavé entity

(svobodná vůle, spravedlnost, vnější svět atd.) poukázáním na paradigmaticky příklad. Tedy, když někdo pochybuje o existenci svobodné vůle, FBJ poukáže na takové použití výrazu „svobodná vůle“, jako je svatba bez donucení, ve které se manželé berou svobodně. Kritika poukázala na protipříklady, jako jsou „čarodějnice“ nebo „zázraky“, kdy existují paradigmatické příklady použití, i když bychom nechtěli akceptovat existenci odpovídajících entit. Argument paradigmatického příkladu předpokládá svůj závěr. Chce dokázat existenci tím, že o něčem mluvíme. Ale jelikož je existence už součástí tohoto mluvení, je součástí našich předpokladů místo toho, abychom ji dokazovali. Kritice argumentu se přiznává platnost, pokud argument chápeme v rámci předpokladů sdílených s kritiky. Takovým předpokladem je možnost oddělit význam od používání a z toho vyplývající přístup k příkladům, které nám nabízejí filozofové. Nemůžeme jen uvést pár vět bez kontextu, bez jasné pozice mluvčích v jazykové hře. Musíme čtenáře postavit dovnitř příkladu, aby se stal jeho součástí, a nejen vnějším posuzovatelem. Argument paradigmatického příkladu může být jenom inspirací, počátkem výzkumu, a tedy ne argumentem.

Čtvrtá kapitola se věnuje zdroji normativity výroků, které nabízejí filozofové běžného jazyka. Centrální otázkou tyto kritiky bylo, jestli můžeme příklady užití jazyka v nějakém důležitém smyslu považovat za aktivitu založenou na empirickém pozorování. Filozofové běžného jazyka, říkali oponenti, se pokoušejí o analýzu významu slov v jejich každodenním užívání. Dělají to ale z kabinetního křesla. Abychom mohli analyzovat každodenní používání, měli bychom provést empirický výzkum. A jelikož ho filozofové běžného jazyka nedělají, nedokážou poskytnout výsledky, které nám sami slíbili. Na čem zakládají svá tvrzení? Jednou z často zmiňovaných možností je odvolání se na intuici. To ale FBJ odmítá. Intuice vytváří představu používání výrazů v situacích, jako bychom nebyli jejich součástí, ale jenom vnějším

pozorovatelem. Tak je tomu možná u otázek filozofie mimo FBJ, které si teoretici kladou s jedinou otázkou – zjistit, jestli je popis pravdivý nebo ne. Jenomže cíl příkladů a příběhů, které nám FBJ nabízí, je odlišný. Takzvané příklady běžného, každodenního užívání jazyka, nás chtějí vtáhnout dovnitř. Podle FBJ je normativní užití samotné – neexistuje žádný další základ, který by ještě jen musel běžnému používání propůjčit normativitu. Pro FBJ slova nepřicházejí s konečnými pravidly pro správné užití, ale s „historií použití, která jím dodává sílu a potenciál omezující budoucí použití, ale neuzavírá předem dveře pro více nebo méně kreativní ‚projekce‘ do nových kontextů“ (Baz 2012, 3). Filozof běžného jazyka se neodvolává na normy, ale nabízí je jako explikaci, která nás může poučit o filozofických problémech. Jeho autorita přitom vychází z faktu, že je součástí společenstva, kterému je nabízí.

Pátá kapitola se věnuje problému toho, že FBJ nevysvětluje strukturální povahu významu. Jazyk má dle namítajících vlastnosti, které musí sémantická teorie vysvětlit a které nedokáže vysvětlit teorie využívající používání jako základní jednotku. Taková teorie musí sama obsahovat (odpovídající) strukturální prvky. FBJ dle obvinění kritiků chybí obecná teorie, tedy teorie usilující o popis obecné struktury jazyka. Problémem těchto námitek je, že předpokládají svůj závěr. Obecné vlastnosti jazyka, které by podle nich měla FBJ vysvětlit, se nijak nedokazují, ale předpokládají. Přesněji řečeno, údajné vlastnosti jazyka, které FBJ odmítá a vůči nutnosti kterých argumentuje, se předpokládají, aby se pak na základě jejich absence dokázala nesprávnost FBJ. Text se dále ptá, co vedlo tolik filozofů k tomu, aby se znovu a znovu vydávali stejnou cestou. Tady se odvolává na pojem modelu/obrazu. Obraz se nachází v samotné řeči, jsou to předpoklady, které přijímáme a ze kterých vycházíme. Je to postup uvažování, který napodobujeme, ideál, kterým se necháváme inspirovat. Obecné i na příkladu

sporu Austina a Searla o doslovný význam se dokazuje, že argumentace kritiky v prospěch nevyhnutných struktur stojí právě jen na určitém modelu významu.

Šestá kapitola se zaměřuje na politický význam FBJ. Kritiky FBJ, ať už hledají prostor pro kritické hodnocení racionality jazykových her nebo pro nové použití, která by nás osvobodila od existujících panství, pohání touha po filozofické opoře praktik kritizování. Sdílejí přesvědčení, že skutečná kritika je možná jenom tehdy, pokud je význam fixován nezávisle na používání. To text odmítá opakovaně odmítá, tentokrát ve formě pojmu čirého nesmyslu – věta není nesmyslná, protože chápeme její obsah jako nesmyslný, ale protože jí nerozumíme. To FBJ znemožňuje obhajovat stávající jazyk a kritizovat ostatní, když porušují pravidla tohoto jazyka. Každý subjekt, tvrdí text, včetně filozofa běžného jazyka, má svůj hlas v rámci komunity, který může využít. Být autoritou znamená v rámci FBJ jediné – mít hlas, o který si může říci každý z nás. Filozof nemá ve zkoumání žádné privilegium a nedisponuje přístupem k objektivní racionalitě. Když chce být politickým aktérem, musí se odvolat na oblast, která poskytuje autoritu každému, kdo má hlas – a tou oblastí je běžný jazyk jako něco, čemu rozumíme. FBJ tedy obviněním z nesmyslu neaplikuje kritérium a neodsuzuje něco jako nesmyslné, ale hledá, jak bychom si mohli porozumět prostřednictvím výzkumu toho, co bychom svými slovy mohli (a měli) mínit.

V závěru text shrnuje, v čem uspěl. Tvrdí se, že se povedlo najít odpověď, která: 1) by byla užitečná pro další filozofickou práci, kterou by bylo možné označit jako FBJ; 2) je do dostatečné míry historicky přesná. Ve výzvě, co dělat dál, se v závěru nabízí dva projekty FBJ: kritický a konstruktivní. Kritický projekt má za cíl pochybovat o předpokladu, že posunutí výrazů do nových jazykových her musí dávat smysl jednoduše na základě spojení známých slov syntakticky správným způsobem. Konstruktivní projekt se zas snaží hledat nové podoby

realizmu bez referenční teorie. Stojí slovy Austina na následujícím: „Skutečný‘ je absolutně *normální* slovo, na kterém není nic novátorského, technického nebo vysoce specializovaného. Je takříkajíc už pevně etablováno a často používáno v běžném jazyce, který všichni používáme každý den“ (Austin, *Sense and Sensibilia* 1962, 62).

POUŽITÁ LITERATURA

Anderson, Perry. „Components of the National Culture.“ *New Left Review*, č. 50 (1968): 3-57.

Anonym. „Radical Philosophy Group.“ *Radical Philosophy*, č. 3 (1972): 1.

— . *RP*. 2012. <http://www.radicalphilosophy.com/about/rp> (přístup získán 5. 12 2012).

Anonymní. „Attack on Philosophy.“ *The Economist*, 14. 11 1959: 618.

Austin, John Langshaw. *Jak udělat něco slovy*. Praha: Filosofia, 2000.

Austin, John Langshaw. „Obrana ospravedlnění.“ V *Filozofia prirodzeného jazyka*, editor: Marianna Oravcová, 67-87. Bratislava: Archa, 1992.

„Other Minds.“ V *Philosophical Papers*, autor: John Langshaw Austin, 76-116. Oxford University Press, 1979.

— . *Philosophical papers*. Oxford University Press, 1979.

— . *Sense and Sensibilia*. Oxford University Press, 1962.

„Three Ways of Spiling Ink.“ V *Philosophical Papers*, autor: John Langshaw Austin, 272-287. Oxford University Press, 1979.

Austin, John Langshaw. „Význam slova.“ *Organon F* 5, č. 3 (1998): 250-265.

Ayer, Alfred Jules. *The Concept of a Person*. Macmillan, 1963.

Ayer, Alfred Jules, editor. *The Revolution in Philosophy*. London: MacMillan, 1967.

Bataille, Georges. „Un-Knowing and Its Consequences.“ *October* 36 (1986): 80-85.

Baz, Avner. *When Words Are Called For*. Harvard University Press, 2012.

Bennett, Maxwell, a Peter Michael Stephan Hacker. *Philosophical Foundations of Neuroscience*. Wiley-Blackwell, 2003.

Bennett, Maxwell, Daniel Dennett, Peter Hacker, a John Searle. *Neuroscience and Philosophy: Brain, Mind, and Language*. New York: Columbia University Press, 2007.

Beran, Ondřej. „Ernest Gellner o Wittgensteinovi.“ *Reflexe*, č. 31 (2007): 144-149.

Berlin, Isaiah. „J. L. Austin and the Early Beginnings of Oxford Philosophy.“ V *Personal Impressions*, autor: Isaiah Berlin, 101-115. New York: The Viking Press, 1981.

Buckwalter, Wesley. „Knowledge Isn't Closed on Saturday: A Study in Ordinary Language.“ *Review of Philosophy and Psychology* 1, č. 3 (2010): 395–406.

Cavell, Stanley. „Aesthetic Problems of Modern Philosophy.“ V *Must We Mean What We Say?*, 68-90. Cambridge University Press, 2015.

Cavell, Stanley. „Austin at criticism.“ V *Must We Mean What We Say?*, 91-106. Cambridge University Press, 2015.

—. *Little Did I Know. Excerpts from Memory*. Stanford: Stanford University Press, 2010.

—. *Must we mean what we say?* Cambridge University Press, 2015.

Cavell, Stanley. „Must we mean what we say?“ V *Philosophy and Linguistics*, editor: Colin Lyas, 131-165. London: MacMillan, 1971.

Cavell, Stanley. „The availability of Wittgenstein's later philosophy.“ V *Philosophy and Linguistics*, editor: Colin Lyas, 166-189. London: MacMillan, 1971.

—. *The Claim of Reason*. Oxford University Press, 1999.

—. *This New Yet Unapproachable America*. Chicago: University of Chicago Press , 2013.

Cohen, Jerry M. „Philosophy in the Academy.“ *Radical Philosophy*, č. 2 (1972): 7-9.

Conant, James. „Elucidation and Nonsense in Frege and Early.“ V *The New Wittgenstein*, editor: Alice Crary a Rupert Read, 174-218. London: Routledge, 2000.

Cornforth, Maurice. *Marxism and the Linguistic Philosophy*. London: Lawrence Wishart, 1967.

Crary, Alice. *Beyond Moral Judgment*. Harvard University Press, 2007.

Crary, Alice. „The Happy Truth: J.L. Austin's How To Do Things With Words.“ *Inquiry* 45, č. 1 (2002): 59-80.

Crary, Alice. „Wittgenstein's Philosophy in Relation to Political Thought.“ V *The New Wittgenstein*, editor: Alice Crary a Rupert J. Read, 118-145. Routledge, 2000.

Czeglédy, André P. „The Words and Things of Ernest Gellner.“ *Social Evolution & History* 2, č. 2 (2003): 6-33.

Danto, Arthur Coleman. „The Paradigm Case Argument and the Free-Will Problem.“ *Ethics* 69, č. 2 (1959): 20-124.

Davidson, Donald. „O samotné myšlence pojmového schématu.“ V *Obrat k jazyku: druhé kolo*, editor: Jaroslav Peregrin, 109-125. Praha: Filosofia, 1998.

Diamond, Cora. *The Realistic Spirit: Wittgenstein, Philosophy, and the Mind*. MIT Press, 1996.

Dummett, Michael. „Can Analytical Philosophy Be Systematic and Ought it to be?“ V *Truth and Other Enigmas*, 437-458. Harvard University Press, 1996.

Dummett, Michael. „Oxford Philosophy.“ V *Truth and Other Enigmas*, 431-436. Harvard University Press, 1996.

Ebersole, Frank B. *What Killed Ordinary Language Philosophy?* Září 2003. (přístup získán 13. června 2018).

Edwards, Paul. „Bertrand Russell's Doubts About Induction.“ V *Essays On Logic And Language*, editor: Antony Flew, 55-80. Oxford: Basil Blackwell, 1960.

Fann, K. T. *Symposium on J.L.Austin*. Oxon: Routledge, 2011.

Feltz, Adam, a Chris Zarpentine. „Do you know more when it matters less?“ *Philosophical Psychology* 23, č. 5 (2010): 683-706.

Findlay, John Niemeyer. „Some Neglected Issues in the Philosophy of G. E. Moore.“ V *G. E. Moore: Essays in Retrospect*, editor: Alice Ambrose a Morris Lazerowitz, 64-79. New York: Routledge, 2013.

Findlay, John Niemeyer. „Time: A Treatment of Some Puzzles.“ V *Logic and Language*, editor: Antony Flew, 37-54. Oxford: Basil Blackwell, 1960.

- Flew, Antony. „Again the Paradigm.“ V *Mind, Matter and Method*, editor: Paul Karl Feyerabend a Grover Maxwell, 261-272. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1966.
- Flew, Antony. „Introduction.“ V *Essays on Logic and Language*, editor: Antony Flew, 1-10. Oxford: Basil Blackwell, 1960.
- Flew, Antony. „Philosophy and Language.“ V *Essays in Conceptual Analysis*, editor: Antony Flew, 1-20. Macmillan, 1966.
- Fodor, Jerry. *LOT 2: The Language of Thought Revisited*. Oxford: Clarendon Press, 2008.
- Fodor, Jerry. „On knowing what we would say.“ V *Philosophy and Linguistics*, editor: Colin Lyas, 297-308. London: MacMillan, 1971.
- Fodor, Jerry, a Jerrold Katz. „The Availability of What We Say.“ V *Philosophy and Linguistics*, editor: Colin Lyas, 190 - 203. London: MacMilan, 1971.
- Fodor, Jerry, a Jerrold Katz. „What’s wrong with the philosophy of language?“ V *Philosophy and Linguistics*, editor: Colin Lyas, 269-283. London: MacMilan, 1971.
- Forguson, Lynd. „Oxford and the “Epidemic” of Ordinary Language Philosophy.“ *The Monist* 84, č. 3 (2001): 325-345.
- Foucault, Michel. *Archeologie vědění*. Hermman & sznov=e, 2002.
- Frege, Gottlob. „Myšlenka. Logické zkoumání.“ V *Logická zkoumání. Základy aritmetiky*, 95-122. Praha: Oikoymenh, 2011.

Frege, Gottlob. „O smyslu a významu.“ V *Logická zkoumání. Základy aritmetiky*, 17-42.

Praha: Oikoymenth, 2011.

Gellner, Ernest. „Analysis and Ontology.“ *The Philosophical Quarterly* 1, č. 5 (1951): 408-415.

— . *Jazyk a samota: Wittgenstein, Malinowski a habsburské dilema*. Praha: CDK, 2005.

— . „Poker Player.“ *New Statesman*, 28. Listopad 1969: 774-776.

— . „The sacred word.“ *Spectator*, 18. Prosinec 1971: 888-889.

— . „Reflections on Linguistic Philosophy I.“ *The Listener*, 8. 8 1957: 205-207.

— . „The Entry of the Philosophers.“ *Times Literary Supplement*, 4. duben 1968: 347-349.

Gellner, Ernest. „Use and Meaning.“ *The Cambridge Journal* 4, č. 12 (1951): 753-761.

— . *Words and Things*. Routledge, 2005.

Gibbs, Benjamin. „Academic Philosophy and Radical Philosophy.“ *Radical Philosophy*, č. 1 (1972): 5.

Glendinning, Simon. *The Idea of Continental Philosophy*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2006.

Grice, Paul Herbert. „Postwar Oxford Philosophy.“ V *Studies in the Way of Words*, 171-180. Cambridge: Harvard University Press, 1991.

Gustaffson, Martin. „Nonsense and Philosophical Method.“ V *Wittgenstein and the Method of Philosophy*, editor: Sami Pihlström, 11-34. Helsinki: Philosophical Society of Finland, 2006.

Gustafsson, Martin, a Richard Sørli, . *The Philosophy of J. L. Austin*. Oxford: Oxford University Press, 2011.

Hacker, Peter Michael Stephan. *Wittgenstein's Place in Twentieth-Century Analytic Philosophy*. Oxford: Blackwell, 1996.

Hampshire, Stuart. „Sú všetky filozofické otázky otázkami jazyka?“ V *Filozofia prirodzeného jazyka*, editor: Marianna Oravcová, 88-99. Bratislava: Archa, 1992.

Hanfling, Oswald. *Philosophy nad Ordinary Language*. Routledge, 2000.

Hansen, Nat. „Contemporary ordinary language philosophy.“ *Philosophy Compass* 9, č. 8 (2014): 556-569.

Hansen, Nat. „J. L. Austin and Literal Meaning.“ *European Journal of Philosophy* 22, č. 4 (2012): 617-632.

Hare, Richard Mervyn. „A School for Philosophers.“ V *Essays in Philosophical Method*, 38-53. University of California Press, 1972.

Hare, Richard Mervyn. „Review of An Examination of the Place of Reason in Ethics by Stephen Edelston Toulmin.“ *The Philosophical Quarterly* 1, č. 4 (1951): 372-375.

Hart, Herbert Lionel Adolphus. „A Logician's Fairy Tale.“ *The Philosophical Review* 60, č. 2 (1951): 198-212.

Hvorecký, Juraj. „Jaroslav Peregrin : Kapitoly z analytické filosofie.“ *Organon F* 13, č. 2 (2006): 266-270.

Ingarden, Roman. „Logistický pokus o novou podobu filosofie.“ V *Analytická filosofie. První čítanka*, editor: Jiří Fiala, 52-58. Plzeň – Nymburk: O.P.S., 2006.

Isenberg, Arnold. „Review of Gellner 1959.“ *Journal of Philosophy* 58, č. 4 (1961): 110-112.

Ivan, Michal. „Je běžný jazyk prirodzený? (Na margo prekladu Ordinary language philosophy).“ *Ostium* 10, č. 3 (2014): 6.

Ivan, Michal. „O pravidlách.“ *Organon F* 21, č. 1 (2014): 82-100.

Kamhal, Dezider. „J. L. Austin a „klam opisu“.“ V *Ako niečo robiť slovami*, autor: John Langshaw Austin, 163-174. Bratislava: Kalligram, 2004.

Kitching, Gavin, a Nigel Pleasants, . *Marx and Wittgenstein: Knowledge, morality and politics*. London: Routledge, 2002.

Kripke, Saul. *Pomenovanie a nevyhnutnosť*. Bratislava: Kalligram, 2002.

Kuhn, Thomas Samuel. *Struktura vědeckých revolucí*. Praha: Oikoymenh, 1997.

Lakoff, George. *Ženy, oheň a nebezpečné věci*. Praha: Triáda, 2006.

Lakoff, George, a Mark Johnson. *Metaforý, kterými žijeme*. Brno: Host, 2014.

Laugier, Sandra. „This Is Us: Wittgenstein and the Social.“ *Philosophical Investigations* 41, č. 2 (2018): 204-222.

—. *Why We Need Ordinary Language Philosophy*. Chicago: The University of Chicago Press, 2013.

Lazerowitz, Morris. „Moore and Linguistic Philosophy.“ V *G. E. Moore: Essays in Retrospect*, editor: Alice Ambrose a Morris Lazerowitz, 102-121. New York: Routledge, 2013.

Longworth, Guy. „John Langshaw Austin.“ *The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Spring 2017 Edition)*. Editor: Edward N. Zalta. 2017.

<https://plato.stanford.edu/archives/spr2017/entries/austin-jl/>.

Lyas, Colin. „Herbert Marcuse`s Criticism of “Linguistic” Philosophy.“ *Philosophical Investigations* 5, č. 3 (1982): 166-189.

Lyotard, Jean-François. *Rozepře*. Praha: Filosofia, 1998.

Magee, Bryan. *Modern British Philosophy*. Oxford: Oxford University Press, 1986.

Machery, Edouard, Ron Mallon, Shaun Nichols, a Stephen P. Stich. „Semantics, cross-cultural style.“ *Cognition* 92, č. 3 (2004): B1-B12.

Malcolm, Norman. „Defending Common Sense.“ *The Philosophical Review* 58, č. 3 (1949): 201-220.

Malcolm, Norman. „Moore and Ordinary Language.“ V *The Linguistic Turn*, editor: Richard Rorty, 111-124. The University of Chicago Press, 1967.

„Moore and Wittgenstein on the Sense of “I Know”.“ V *Thought and Knowledge: Essays*, autor: Norman Malcolm, 170-198. London: Cornell University Press, 1977.

Malcolm, Norman. „Moore's Use of "Know".“ *Mind* 62, č. 246 (1953): 241-247.

Marcuse, Herbert. *Jednorozměrný člověk*. Praha: Naše Vojsko, 1991.

Mates, Benson. *On the verification of statements about ordinary language*. Sv. 1, v *Philosophy and Linguistics*, editor: Colin Lyas, 121-130. London: MacMillan, 1971.

McLaughlin, Neil. „How to Become a Forgotten Intellectual: Intellectual Movements and the Rise and Fall of Erich Fromm.“ *Sociological Forum* 13, č. 2 (1998): 215-246.

McLaughlin, Neil. „Origin Myths in the Social Sciences: Fromm, the Frankfurt School and the Emergence of Critical Theory.“ *Canadian Journal of Sociology* 24, č. 1 (1999): 109-139.

McLaughlin, Neil. „Why do schools of thought fail? Neo-Freudianism as a case study in the sociology of knowledge.“ *Journal of the History of the Behavioral Sciences* 34, č. 2 (1998): 113-134.

Mehta, Ved. *Setkání s filosofií*. Bratislava: Archa, 1996.

Minas, Anne C. „Why "Paradigms" Don't Prove Anything.“ *Philosophy and Rhetoric* 10, č. 4 (1977): 217-231.

Moati, Raoul. *Derrida/Searle: Deconstruction and Ordinary Language*. Columbia University Press, 2014.

Moi, Toril. *Revolution of the Ordinary*. Chicago: The University of Chicago Press, 2017.

Moore, George Edward. „Obrana zdravého rozumu.“ V *Z analytickej filozofie I*, editor: Dezider Kamhal, 7-35. Bratislava: Univerzita Komenského, 1993.

Naess, Arne. *"Truth" as Conceived by Those Who Are Not Professional Philosophers*. Oslo: I Kommissjon Hos Jacob Dybwad, 1938.

Nietzsche, Friedrich. *Mimo dobro a zlo*. Praha: Aurora, 1998.

Norman Smith, G. „Common Sense.“ *Radical Philosophy*, č. 7 (1974): 15-16.

Nowell-Smith, Patrick Howard. „Determinists and Libertarians.“ *Mind* 63, č. 251 (1954): 317-337.

Oravcová, Marianna. „Od metafyziky k filozofii jazyka.“ V *Filozofia prirodzeného jazyka*, editor: Marianna Oravcová, 7-33. Bratislava: Archa, 1992.

Pardey, Ulrich. „Unscharfe Grenzen.“ *Journal for General Philosophy of Science* 33, č. 2 (2002): 323-348.

Parker-Ryan, Sally. „Reconsidering Ordinary Language Philosophy: Malcolm's (Moore's) Ordinary Language Argument.“ *Essays in Philosophy* 11, č. 2 (2010): 123-149.

Parker-Ryan, Sally. „The Ordinary Language Argument and Norms of Meaning.“ *Aurora: the Journal of the City University of New York Graduate Center*, č. 6 (2006): 43-57.

Paul, G. A. „Is there a Problem about Sense-data.“ *Proceedings of the Aristotelian Society* 15, č. 1 (1936): 61–101.

Peregrin, Jaroslav. *Člověk a pravidla*. Praha: Dokořán, 2011.

Platt, Jennifer. *A History of Sociological Research Methods in America 1920-1960*. Cambridge: Cambridge University Press, 1998.

Quinton, Anthony. „Review of Gellner 1959.“ *British Journal for the Philosophy of Science*, č. 11 (1961): 337-344.

Reddy, Michael J. „The Conduit Metaphor – A Case of Frame Conflict in Our Language about Language.“ V *Metaphor and Thought*, editor: Andrew Ortony, 284-310. Cambridge: Cambridge University Press, 1979.

Rée, Jonathan. „English Philosophy in the Fifties.“ *Radical Philosophy*, č. 65 (1993): 3-21.

Rée, Jonathan. „Ordinary Language Philosophy and Radical Philosophy.“ *Radical Philosophy*, č. 8 (1974): 38.

Rée, Jonathan. „Professional Philosophers.“ *Radical Philosophy*, č. 1 (1972): 2-4.

Rollins, C. D. „Ordinary Language and Procrustean Beds.“ *Mind* (60) 238 (1951): 223-232.

Rorty, Richard. *Nahodilost, ironie, solidarita*. Praha: Pedagogická fakulta UK, 1996.

—. *Philosophy and Social Hope*. Penguin Books, 1999.

Rosh, Eleanor, a Carolyn B. Mervis. „Family Resemblances: Studies in the Internal Structure of Categories.“ *Cognitive Psychology* 7, č. 4 (1975): 573-605.

Russell, Bertrand. „Logic and Ontology.“ *The Journal of Philosophy* 54, č. 9 (1957): 225-230.

—. *My Philosophical Development*. Unwin, 1959.

Russell, Bertrand. „O označení.“ V *Logika, jazyk a věda*, 19-36. Praha: Svoboda, 1967.

Russell, Bertrand. „The Cult of 'Common Usage'.“ *The British Journal for the Philosophy of Science* 3, č. 12 (1953): 303-307.

— . „Review Refused.“ *The Times*, 5. Listopad 1959: 13.

Ryle, Gilbert. „Introduction.“ V *The Revolution in Philosophy*, editor: Alfred Jules Ayer, 1-11. London: MacMillan, 1967.

Ryle, Gilbert. „Systematicky zavádzajúce výrazy.“ V *Filozofia prirodzeného jazyka*, editor: Marianna Oravcová, 35-54. Bratislava: Archa, 1992.

— . *The Concept of Mind*. Penguin Books, 2000.

Sayers, Sean. „Ordinary Language Philosophy and Radical Philosophy.“ *Radical Philosophy*, č. 8 (1974): 36-38.

— . „Review of: C.W.K. Mundle, Critique of Linguistic Philosophy.“ 1971.

<http://www.kent.ac.uk/secl/philosophy/articles/sayers/review%20of%20mundle.pdf>
(přístup získán 17. 09 2012).

Searle, John Rogers. „Čo je rečový akt?“ V *Filozofia prirodzeného jazyka*, editor: Marianna Oravcová, 180-194. Bratislava: Archa, 1992.

— . *Myseľ, jazyk, spoločnosť*. Bratislava: Kalligram, 2007.

— . *Rečové akty*. Bratislava: Kalligram, 2007.

— . *Speech Acts*. New York: Cambridge University Press, 2011.

— . „Chomsky's Revolution in Linguistics.“ *The New York Review of Books*, 29. 6 1972: 16-24.

Simons, Peter. *Philosophy and Logic in Central Europe from Bolzano to Tarski*. Dordrecht: Kluwer, 1992.

Slote, Michael Anthony. „The Theory of Important Criteria.“ *The Journal of Philosophy* 63, č. 8 (1966): 211-224.

Sluga, Hans. „What Has History to Do with Me? Wittgenstein and Analytic Philosophy.“ *Inquiry: An Interdisciplinary Journal of Philosophy* 41, č. 1 (1998): 99-121.

Soames, Scott. *Philosophical Analysis in the 20th Century, Volume 2: The Age of Meaning*. Princeton: Princeton University Press, 2003.

Strawson, Peter Frederick . „The Post-Linguistic Thaw.“ V *Philosophical Writings*, 71-77. Oxford: Oxford University Press, 2011.

Strawson, Peter Frederick. „Construction and Analysis.“ V *The Revolution in Philosophy*, editor: Alfred Jules Ayer, 97-110. London: MacMillan, 1967.

Strawson, Peter Frederick. „Filozofia: osobný pohľad.“ *Organon F* 6, č. 4 (1999): 368-376.

—. *Individuá: esej o deskriptívnej metafyzike*. Bratislava: IRIS, 1997.

Strawson, Peter Frederick. „O referncii.“ V *Filozofia prirodzeného jazyka*, editor: Marianna Oravcová, 126-147. Bratislava: Archa, 1992.

Tsohatzidis, Savas L., editor. *Interpreting J.L. Austin: Critical Essays*. Cambridge: Cambridge University Press, 2018.

Urmson, James Opie. *Philosophical Analysis*. Oxford: Oxford University Press, 1969.

Urmson, James Opie. „Some Questions concerning Validity.“ V *Essays in Conceptual Analysis*, editor: Antony Flew, 120-133. Macmillan, 1956.

Uschanov, Tommi Petteri. „Ernest Gellner's Criticisms of Wittgenstein and Ordinary Language Philosophy.“ V *Marx and Wittgenstein: Knowledge, Morality and Politics*, editor: Gavin Kitching a Nigel Pleasants, 23-46. London: Routledge, 2002.

—. „The Strange Death of Ordinary Language Philosophy.“ nedatováno.
<http://www.helsinki.fi/~tuschano/writings/strange/> (přístup získán 27. 02 2018).

Vrahimis, Andreas. *Encounters between Analytic and Continental Philosophy*. Palgrave Macmillan, 2013.

Warnock, Geoffrey James. „Analysis and Imagination.“ V *The Revolution in Philosophy*, editor: Alfred Jules Ayer, 111-126. London: MacMillan, 1967.

Warnock, Geoffrey James. „Analysis and Imagination.“ V *The Revolution in Philosophy*, editor: Alfred Jules Ayer, 111-126. London: MacMillan, 1967.

—. *Berkeley*. Penguin Books, 1969.

—. *English Philosophy since 1900*. London: Oxford University Press, 1958.

Warnock, Geoffrey James. „Gilbert Ryle's Editorship.“ *Mind* 85, č. 337 (1976): 45-56.

Warnock, Geoffrey James. „John Langshaw Austin, A Biographical Sketch.“ V *Symposium on J. L. Austin*, autor: K. T. Fann, 3-21. Oxon: Routledge, 2011.

Weitz, Morris. „Oxford Philosophy.“ *The Philosophical Review* 62, č. 2 (1953): 187-233.

Wertheimer, Alan. „Is Ordinary Language Analysis Conservative?“ *Political Theory* 4, č. 4 (1976): 405-422.

Whitehead, Alfred North. *Process and Reality*. New York: The Free Press, 1978.

Winch, Peter. *Idea sociální vědy*. Brno: CDK, 2004.

Wisdom, John. „Filozofické rozpaky.“ V *Filozofia prirodzeného jazyka*, editor: Marianna Oravcová, 55-66. Bratislava: Archa, 1992.

Wittgenstein, Ludwig. *Filosofická zkoumání*. Praha: Nakladatelství Filosofického ústavu AV ČR, 1998.

Wittgenstein, Ludwig. „Lectures on Freedom of the Will.“ V *Philosophical Occasions 1912-1951*, 429-444. Indianapolis: Hackett Publishing Company, 1993.

— . *Modrá a hnědá kniha*. Praha: Filosofia, 2006.

— . *O jistotě*. Praha: Academia, 2010.

— . *Philosophische Untersuchungen. English & German. Second edition*. Blackwell Publishers, 1999.

— . *Remarks on the Foundations of Mathematics*. Oxford: Basil Blackwell, 1998.

— . *Tractatus logico-philosophicus*. Praha: Oikoymenh, 2007.

— . *Wittgenstein's Lectures, Cambridge 1932-1935: From the Notes of Alice Ambrose and Margaret Macdonald*. Editor: Alice Ambrose. New York: Prometheus Books, 2001.

Young, Bruce. „Naturalism is not enough.“ *Radical Philosophy*, 1972: 28.

PUBLIKACE A ODBORNÉ AKTIVITY

„Paradigm Case Argument and Ordinary Cases“. *The Philosophy of Perception and Observation*, 2017, 109 – 111.

„Je běžný jazyk prirodzený?“. *Ostium*, 2014, 2014 (3), nestránkováno.

„O pravidlech“. *Organon F*, 2014, 20 (1), 82-99.

„The Inner Light of Tacit Rules“. *Mind, Language and Action*, 2013, 187 – 189.

Recenze

Neznesiteľná ľahkosť zdôvodnenia prima facie (recenzia: Marek PICHA, Kdyby chyby.),
Teorie vědy 2013, 35 (2): 315-320.

Granty

2013 – 2015 „Kritické zhodnocení diskuse vedoucí k odmítnutí filozofie běžného
jazyka“, GAUK.

2015 „Aktuální otázky filozofie komunikace“, Specifický vysokoškolský výzkum FHS
UK.

2012 – 2013 „Pozice filozofie běžného jazyka a její význam pro současnou filozofii“,
Vnitřní grant FF UK.

Výučba

2012 – doted', vyučování předmětu Historie analytické filozofie, od semestru
2016/2017 taky Úvod do kognitivní lingvistiky; Katedra elektronické kultury a sémiotiky,
Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova